

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Миронюка Романа Вікторовича на дисертацію Пилипенко Оксани Юріївни «Адміністративно-правове забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері нотаріату в умовах воєнного стану», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

1. Актуальність обраної теми дослідження

В умовах сучасних державних перетворень нотаріат є одним із правозахисних інститутів державної гарантії дотримання законності прав та інтересів кожної людини. Сфера нотаріальної діяльності нині охоплює чималий спектр суспільних відносин, які є дуже важливими і потребують професійного та кваліфікованого нотаріального посвідчення. До того ж адміністративно-правова реформа, яка триває вже декілька років, теж має вплив і на адміністративно-правове регулювання нотаріату як об'єкта такого регулювання.

Загальні риси сучасної державної правової політики України у сфері нотаріату як об'єкта адміністративно-правового регулювання полягають у створенні сприятливого правового та інформаційно-технічного середовища для впровадження нових методів і підходів у роботу нотаріату, як приватного сектору, так і державного. Також адміністративно-правове регулювання державно-правової політики у сфері нотаріату включає в себе організаційну, перевірочну та контрольну функції. Варто також наголосити, що правова політика держави має бути спрямована на забезпечення умов ефективної взаємодії нотаріату й інших органів та установ. Такий підхід і його практична реалізація дозволить підвищити якість нотаріальних послуг та сприятиме підвищенню рівня суспільної довіри до нотаріату.

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій диктує необхідність застосування новітніх підходів до організації діяльності: створення сучасної інституції, яка поєднає в собі як класичний спектр нотаріальних дій з використанням цифрових технологій, так і максимального комплексу адміністративних послуг, що надаються фахівцями високого професійного рівня, без витрачання державних коштів чи коштів громад.

Потреба в комплексному дослідженні адміністративно-правового забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері нотаріату в умовах воєнного стану, вивчення актуальних проблем та пошук шляхів їх вирішення – являється запорукою формування державної політики у сфері нотаріату в сучасний стан.

Окрім цього, актуальність обраної теми наукового дослідження пов'язано із активною реалізацією намірів довгострокової економічної стратегії розвитку держави, спрямованої на трансформацію у високорозвинену країну європейського типу, обрання Україною курсу на вступ до Європейського Союзу, а також орієнтацію на економічне зростання, що в сукупності вимагає удосконалення державної політики у сфері нотаріату.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність

Аналіз змісту дисертації, висновків і рекомендацій свідчить, що наукова новизна дослідження має належний рівень обґрунтованості. Це підтверджено значною кількістю проаналізованих здобувачем наукових праць, нормативно-правових актів, що висвітлюють адміністративно-правове забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері нотаріату в умовах воєнного стану.

Зазначене дозволяє констатувати, що ступінь обґрунтованості результатів дослідження Пилипенко Оксани Юріївни підтверджується: методологічною й теоретичною обґрунтованістю вихідних положень дослідження; системним аналізом теоретичного матеріалу; виявленням закономірностей та причинно-наслідкових зав'язків між елементами досліджуваної системи; широтою й різноманітністю теоретичної бази, послідовністю і логічністю викладу

матеріалу, відповідністю одержаних наукових результатів поставленій меті у роботі та основним завданням дослідження.

Обґрунтованість висунутих наукових положень підкріплюється глибоким аналізом та узагальненням теоретичного та практичного досвіду, залученими і опрацьованими офіційними аналітичними матеріалами і літературними джерелами з фахових питань.

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, викладені в дисертації, є достатньою мірою обґрунтованими, логічними і послідовними.

3. Достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях

Достовірність висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації забезпечена використанням наукової методології та застосуванням сучасних методів проведення досліджень. Ознайомлення зі змістом дисертації, наукових публікацій дає підставу визначити основні наукові положення й висновки, що характеризуються науковою новизною і відображають особистий внесок автора, ступінь їх обґрунтованості та достовірності:

- обґрунтовано віднесення до інструментів забезпечення реалізації політики у сфері нотаріату: 1) прийняття нормативних актів; 2) прийняття адміністративних актів; 3) укладення адміністративних договорів. Юридична приналежність вказаних інструментів наділяє їх ознаками безальтернативності слідування без акцентування уваги на черговість застосування;

- зазначено, що межі процедурних відносин під час забезпечення реалізації державної політики у сфері нотаріату сформовано із взаємопов'язаних, доповнених, але самостійних однорідних відносин, які прийнято визначати на правовому рівні через діяльність органу державної виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування або іншого суб'єкта під час здійснення виконавчо-розпорядчої діяльності у сфері нотаріату. Виокремлено ознаки, що притаманні процедурам у сфері забезпечення реалізації державної політики у сфері нотаріату: 1) суб'єктна вимога; 2) перехід на цифровізаційну форму; 3) сприяння досягненню мети діяльності нотаріусів тощо;

- обґрунтовано вагомість ролі професійного самоврядування нотаріусів у формуванні державної політики у сфері нотаріату, яка проявляється через: 1) контрольну функцію (зокрема, за дотриманням нотаріусами правил професійної етики та інші повноваження); 2) представницьку функцію (зокрема, представлення інтересів нотаріальних палат та нотаріусів у державних та інших установах); 3) правозахисну функцію (зокрема, щодо забезпечення захисту соціальних та професійних прав нотаріусів); 4) експертну функцію (зокрема, щодо участі у проведенні експертиз законопроектів з питань, пов'язаних з нотаріальною діяльністю); 5) освітню функцію (зокрема, забезпечення підвищення кваліфікації нотаріусів та їхніх помічників). Звернуто увагу на необхідність посилення участі інституту професійного самоврядування нотаріусів у період воєнного стану з метою реагування на поточні виклики та загрози.

Результати дослідження, його основні висновки й рекомендації оприлюднені на двох науково-практичних конференціях: «Восьмі Таврійські юридичні наукові читання» (м. Київ, 16–17 червня 2023 р.); «Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права» (м. Кременчук, 22–23 грудня 2023 р.).

Основні положення роботи знайшли відображення у 4 наукових статтях, з них 3 статті опубліковані у виданнях, що визнані як фахові з юридичних наук, та 1 стаття – у зарубіжному науковому виданні, а також у 2 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

4. Практичне значення і впровадження одержаних результатів дослідження

Дисертаційна робота О.Ю. Пилипенко містить нові, раніше не захищені наукові положення, а обґрунтовані результати у сукупності розв'язують актуальне наукове завдання.

Теоретична цінність результатів дисертації полягає в тому, що представлені пропозиції є важливим теоретичним внеском у наукову спеціальність 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;

інформаційне право, сприятимуть удосконаленню державної політики у сфері нотаріату.

Практична цінність результатів дисертації полягає в тому, що вони становлять науково-теоретичний і практичний інтерес та можуть бути використані в таких напрямках: *науково-дослідній сфері* – як основа для подальших наукових досліджень проблемних питань адміністративно-правового забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері нотаріату; *правотворчості* – для підготовки пропозицій щодо вдосконалення законодавства, яким урегульовано питання адміністративно-правового забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері нотаріату; *правозастосовній діяльності* – з метою удосконалення питання адміністративно-правового забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері нотаріату; *навчальному процесі* – під час викладання студентам закладів вищої освіти дисциплін «Адміністративне право», «Нотаріат», у підготовці підрозділів підручників та навчальних посібників із відповідного навчального курсу, а також статей і наукових повідомлень.

5. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу в цілому, обґрунтованість її теоретико-методологічних положень, доречно зробити декілька зауважень і звернути увагу на дискусійні положення дисертаційної роботи.

1. У підрозділі 2.1 «Суб'єкти забезпечення реалізації державної політики у сфері нотаріату» авторкою окреслено інституційний складник механізму забезпечення реалізації державної політики у сфері нотаріату. Зазначено, що суб'єкти, які мають повноваження у сфері нотаріату, мають слідувати правилам, що визначені суб'єктами забезпечення реалізації політики у сфері нотаріату. Акцентовано увагу на правовому положенні Міністерства юстиції України як основного суб'єкта забезпечення реалізації державної політики у сфері нотаріату. Виокремлено загальні ознаки, що притаманні Міністерству юстиції України як суб'єкту, що наділений владними повноваженнями та спеціальними ознаками, що характеризують його статус як суб'єкта, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері нотаріату.

Однак, з огляду на специфіку дослідження, а саме умови воєнного стану, доцільним є здійснення порівняльного аналізу ролі окремих суб'єктів забезпечення реалізації державної політики у сфері нотаріату та трансформаційних змін до та після введення в Україні воєнного стану.

2. Авторкою запропоновано розробити положення про функціонування Електронного кабінету нотаріуса, Єдиного реєстру нотаріальних дій, Електронного нотаріального архіву, Електронного кабінету отримувача нотаріальних послуг. Робота би виграла, якби було надано проєкт одного чи кількох запропонованих до розробки положень. Зазначене надало більш завершений вигляд сформульованих висновків та пропозицій.

3. У підрозділі 3.1 «Інформаційно-комунікаційні технології у сфері нотаріату» авторкою досліджено поточний стан використання інформаційно-комунікаційних технологій у сфері нотаріату. Зазначено, що використання інформаційно-комунікаційних технологій у сфері нотаріату під час воєнного стану зазнало значних обмежень, що було першочергово зумовлено безпековими питаннями. Досліджено міжнародний досвід щодо спрощення процедурних аспектів у нотаріальній діяльності та перехід на електронну форму реєстраційних та нотаріальних дій. Доцільними у даному питанні є додаткові висновки щодо можливості та необхідності впровадження в Україні міжнародного досвіду у сфері нотаріату, зокрема щодо спрощення процедурних аспектів у нотаріальній діяльності.

Разом з тим, висловлені зауваження та рекомендації носять переважно дискусійний характер і не знижують загального позитивного враження від представленої дисертаційної роботи.

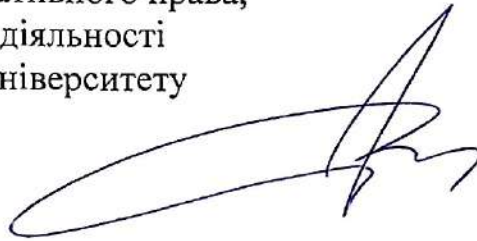
6. Загальний висновок та оцінка дисертації. Дисертація Пилипенко Оксани Юріївни на тему «Адміністративно-правове забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері нотаріату в умовах воєнного стану», є самостійним, завершеним дослідженням актуального наукового завдання. Дисертація виконана на високому теоретичному рівні, викладена науковою мовою, розділи дисертації пов'язані між собою структурою і змістовно, висновки ґрунтуються на результатах проведеного дослідження, які, в свою

чергу, є достатньо аргументованими та доказовими.

Враховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних дисертантом наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків, можна стверджувати, що дисертаційна робота відповідає вимогам МОН України до дисертацій поданих на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук та п.п. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами), а її авторка заслуговує на присудження ступеня кандидата юридичних наук.

Офіційний опонент –

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ



Роман МИРОНЮК

Підпис
ЗАСВІДЧУЮ
фахівця ділилу кадрового забезпечення
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

